

Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu

Amasya University, sultansevinc.kurt@amasya.edu.tr, Amasya-Turkey

Gizem Büyükgüner

Amasya University, gizembuyukguner@gmail.com, Amasya-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2021.16.2.4C0247	
ORCID ID	0000-0001-5383-0954	0000-0001-5593-1118
Corresponding Author	Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu	

AMASYA KENTİ HATUNİYE MAHALLESİ VE NERGİS (HELKİS) MAHALLESİ ÖRNEĞİNDE KENTSEL DONATI TASARIMI SÜRECİ

Öz

Bu çalışmada, Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında ders yürütücüsü ve ders yardımcısı olarak verilen KPM304 Kentsel Tasarım Atölyesi-2 dersi kapsamında izlenen donatı tasarım süreci ele alınmıştır. Çalışmanın amacı; dersi alan öğrencilerin Amasya kent ölçeğinden başlayarak mahalle ve sokak ölçeğine kadar uzanan bir çerçevede, kentsel tasarım problemlerini tespit ederek ve kullanıcı isteklerini göz önünde bulundurarak tarihi kent dokusuyla uyumlu kentsel donatı elemanları tasarlama sürecini sağlamaktır. Çalışma kapsamında; literatür taraması, gözlem çalışması, analiz çalışması ile 1/1000 ölçekli Sentez Paftası'nın oluşturulması, öğrenciler tarafından ortak Konsept Paftası'nın oluşturulması, problemin çözümüne yönelik tasarlanması düşünülen kentsel donatı elemanlarının belirlenmesi, kentsel donatı elemanlarının tasarlanarak sonuç ürünlerinin oluşturulması ve sonuç ürünlerinin detaylı anlatıldığı öğrenciler tarafından ortak Öneri Paftası'nın hazırlanması süreci izlenmiştir. Çalışmanın sonucunda; ders yürütücüsü ve ders yardımcısının yönlendirmesiyle öğrenciler tarafından Amasya kentinin önemli turizm koridorlarından olan Hatuniye Mahallesi ile Nergis (Helkis) Mahallesi için tarihi dokuyla uyumlu, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak özgün ve işlevine uygun kentsel donatı elemanları tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Tasarım Problemi, Kentsel Donatı Elemanı, Kentsel Donatı Tasarımı Süreci, Turizm Koridoru, Amasya

AN URBAN FURNITURE DESIGN PROCESS IN THE EXAMPLE OF HATUNİYE NEIGHBORHOOD AND NERGİS (HELKİS) NEIGHBORHOOD

ABSTRACT

This study was carried out as a lecture and course assistant aid within the scope of the KPM304 Urban Design Workshop-2 given in the Department of Urban Design and Landscape Architecture of the Amasya University Faculty of Architecture in the Spring Semester of the 2019-2020 Academic Year. The aim of the study; by identifying urban design problems and taking into account user requests, the students should be able to design urban furniture elements that are compatible with the historical urban texture of Amasya, starting from the city scale to the neighborhood and street scale. Scope of the study, using a literature review and observational and analytical studies, a 1/1000-scale Synthesis Sheet was prepared and a common Concept Sheet was created by group members. The urban furniture elements to be designed for the solution of the problem were determined, these urban furniture elements were designed, and the resulting products created. The process of preparing a common Proposal Sheet, in which the products were explained in detail, was carried out by the group members. At the end of the study, under the direction of the lecturer and the course assistant, the students designed the urban furniture elements for Hatuniye and Nergis (Helkis) Neighborhood, which constitute one of the important tourism corridors of the city of Amasya, using renewable energy resources that are compatible with the historical fabric, original and suitable for their function.

Keywords: Urban Design Problem, Urban Furniture Elements, Urban Furniture Design Process, Tourism Corridor, Amasya

How to Cite:

Kurt Konakoğlu, S.S. ve Büyükgüner, G., (2021). Amasya Kenti Hatuniye Mahallesi ve Nergis (Helkis) Mahallesi Örneğinde Kentsel Donatı Tasarımı Süreci. Humanities Sciences (NWSAHS), 16(2):131-154, DOI: 10.12739/NWSA.2021.16.2.4C0247.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Dünyada sanayi devrimi sonrasında sanayinin ve teknolojinin gelişmesine bağlı olarak hızlı nüfus artışı ve çarpık kentleşme hareketleri görülmüştür. Bu durum kentlerin plansız ve altyapıdan yoksun bir şekilde büyümesine, kent insanının sosyal ve ekonomik koşullarının kötüleşmesine, motorlu araç sayısının artmasına ve giderek artan trafik yükünü kaldırabilmek için yeni yolların yapılmasına, kent merkezlerinde yer alan tarihi dokunun bozulmasına, tarihi ve kültürel değerlerin silinerek kentsel hafızanın yok olmasına, doğal peyzaj dokusunun bozulmasıyla doğa ile uyumlu olmayan kültürel peyzajların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Kültürel peyzaj içerisinde binalar, su ögesi, açık-yeşil alanlar, meydanlar, kentsel donatı elemanları, sanat yapıları kentsel alanları meydana getirmektedir. Kentsel alanları yaşanabilir ve algılanabilir kılan kentsel donatı elemanları buldukları çevre ile bütünleşerek kentin önemli öğelerinden birisini oluşturmakta ve kullanıcıların sosyo-kültürel, fiziksel, psikolojik ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Oturma birimi, yönlendirici tabela, heykel, aydınlatma elemanları, danışma vb. kentsel donatı elemanları buldukları kentsel alanların zenginleşmesine, kent hayatının kolaylaşmasına, geçmiş ile gelecek arasında bağlantı sağlanmasına, kültürel değerlerin korunarak kentsel hafızanın korunmasına ve kent kimliğinin oluşmasına katkı sağlamaktadır [1, 6, 16 ve 23].

Kentsel alanlarda ya da doğal-kültürel peyzaj dokusu içerisinde kullanıcıların eğlenme, koruma, konfor, dolaşım kontrolü ve bilgi gibi ihtiyaçlarını gidermek için tasarlanan ve kullanılan elemanların tamamı kentsel donatı elemanı olarak tanımlanmaktadır [11]. Kentsel donatı elemanları, kent kavramı ile hayatımıza girmiş olup kentsel alanlarda belirli bir kullanıcı grubuna ait olmayan ve belirli işlevlere sahip donanım ve yapılarıdır [27]. Kentsel donatı elemanları kavramı kapsamları nedeniyle farklılık gösterse de "kent mobilyası", "çevre donatı elemanları", "kent aksesuarları", "çevre düzenleme öğeleri", "peyzaj elemanları" vb. terimlerle de ifade edilmektedir [2]. Kentsel donatı elemanları, insanların kent içerisinde bireysel ve toplumsal yaşamını kolaylaştıran, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan, bulunduğu mekâna estetik ve işlevsel açıdan belirli bir anlam kazandıran, bulunduğu mekânı tanımlayan ve kent peyzajını canlandıran elemanlardır [22].

Kentsel donatı elemanları ülke ve kentlerin kültürel özelliklerine bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir [9]. Kentsel donatı elemanları ya işlevsel ya estetik ya da hem işlevsel hem estetik amaçlı olabilmektedir. Kentsel yaşam alanlarımızın bir parçası olan bu elemanlar, renk-doku-malzeme özellikleri bakımından kullanıcıların psikolojisini ve davranışlarını etkilemektedir. İyi düşünülmüş tasarlanmış donatı elemanları bireylerin kentsel alanlardaki deneyimini zenginleştirmektedir [13, 24 ve 27]. Kentsel donatı elemanlarının tasarımında kullanıcıların istekleri, mekânın tarihi özellikleri, ergonomi, işlevsellik, estetik, dayanıklılık gibi faktörler önemli rol oynamaktadır [12].

Başal ve ark. (1993) ile Kurşun ve Yılmaz'a (2003) göre kentsel donatı elemanlarında bulunması gereken özellikler şu şekildedir:

- Standart ölçülere uygun ve bakımı kolay olmalı,
- Olabildiğince özgün ve esnek tasarıma sahip olmalı,
- Bulduğu çevredeki mimari, coğrafi ve tarihi dokuya uyum içerisinde, estetik ve işlevsel olmalı,
- Oluşturduğu mekân kolay algılanabilir,
- Taşınabilirlik, monte edilebilirlik ve yedek parçalarının bulunabilirliği açısından uygun olmalıdır.

Kentsel donatı elemanlarının kullanım türleri şu şekilde sınıflandırılmıştır:

- **Geçici Kullanım Amaçlı Kentsel Donatı Elemanları:** Kent insanının kentsel alanları geçiş amaçlı kullanmasıdır. Ulaşım etkinlikleri bu tür kullanıma girmektedir.
- **Sürekli Kullanım Amaçlı Kentsel Donatı Elemanları:** Kent insanının kentsel alanlarda belirli bir noktayı belirli sürelerde kullanmasıdır. Bu tür kullanımlar genellikle alış-veriş yapmak, oturmak, dinlenmek, beklemeye yönelik etkinliklerdir.
- **İşlevsel Kullanım Amaçlı Kentsel Donatı Elemanları:** Kent insanının kentsel alanları kullanırken gereksinimlerine karşı işlevlere dönük kullanmasıdır. Buna göre, kent insanının iletişimsel ve fizyolojik gereksinimleri örnek olarak verilebilir.
- **Yan Kullanım Amaçlı Kentsel Donatı Elemanları:** Geçici, sürekli ve işlevsel kullanımının gerçekleşmesi sürecinde oluşan etkinliklere hizmet verecek kullanımlar olup, bunların düzenleme hizmetleri, bakım hizmetleri, güvenlik hizmetleri gibi alt başlıkları olabileceği gibi çevresel estetiğe dönük tinsel karşılıkları da olabilmektedir [4 ve 6].

Kentsel alanlar arasındaki bağlantıyı ve uyumu sağlayan kentsel donatı elemanlarının işlevleri;

- Zemin kaplamaları (beton, taş, ahşap, asfalt, tuğla vb.),
- Oturma birimleri (banklar, sandalyeler, grup oturma elemanları),
- Aydınlatma elemanları (yol aydınlatıcıları, alan aydınlatıcıları),
- İşaret ve bilgi levhaları (yönlendiriciler, yer belirleyiciler, bilgi iletişim panoları),
- Sınırlandırıcılar (sınırlayıcılar, caydırıcılar, yaya bariyerleri, trafik bariyerleri),
- Su ögesi (süs havuzları, çeşmeler),
- Üst örtü öğeleri (duraklar, gölgelikler, pergolalar),
- Satış birimleri (kiosklar, sergi pavyonları, büfeler),
- Sanatsal objeler (heykeller),
- Oyun alanı elemanları,
- Diğer öğeler (çöp kutuları, çiçeklikler, bisiklet park yerleri, meydan saatleri, bitkisel öğeler, bayrak direkleri vb.) şeklinde sınıflandırılmıştır [8 ve 27].

Asatekin'e (1983) göre, donatı elemanlarının tasarlanması süreci üç aşamadan oluşmaktadır:

- Birinci aşama, güncel durumlara bağlı standart oranların ve literatürde yer alan diğer örneklerin incelenmesi,
- İkinci aşama, gelecekteki gereksinimlerin toplumsal ve ekonomik olanaklarla bir arada araştırılıp analiz edilerek karara varılması,
- Üçüncü aşama, sonuç ürünlerinin elde edilmesidir.

Kentsel donatı elemanları; geçmişle gelecek arasında bağlantı kurularak kentlerin doğal, tarihi ve kültürel yapısını yansıtan tasarımlarla kentsel alanlara kimlik kazandırılmalı ya da kentsel alanların var olan kimliğini yaşatmalıdır. Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin Amasya kent ölçeğinden başlayarak mahalle ve sokak ölçeğine kadar uzanan bir çerçevede kentsel tasarım problemlerini tespit ederek kullanıcı isteklerini göz önünde bulundurarak tarihi kent dokusuyla uyumlu kentsel donatı elemanları tasarlamalarını sağlamaktır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFANCE)

Bu çalışma, Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında ders yürütücüsü ve ders yardımcısı olarak verdiğimiz KPM304 Kentsel Tasarım Atölyesi-2 dersi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada; Amasya ili Merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan ve kentin önemli kültürel peyzaj dokusunu oluşturan Hatuniye Mahallesi ve Nergis (Helkıs) Mahallesi için tarihi dokuyla uyumlu, kullanıcıların ihtiyacını karşılayan kentsel donatı elemanlarının tasarım süreci detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Çalışmanın problemi; Amasya kent ölçeğinden başlayarak mahalle ve sokak ölçeğine kadar uzanan bir çerçevede kentsel tasarım problemlerini gözlemler ve analiz çalışmaları ile tespit ederek kullanıcı isteklerini göz önünde bulundurarak tarihi kent dokusuyla uyumlu kentsel donatı elemanları tasarlanabilir midir. Çalışmada; öğrencilerin bu ders kapsamında problemin çözümüne yönelik, kentin önemli turizm koridorlarından birisini oluşturan arkeolojik ve doğal sit alanı içerisinde tarihi sokak dokusuyla uyumlu ve standart ölçülere uygun olarak oturma birimi, aydınlatma elamanı, çöp kutusu, bilgilendirme panosu, yönlendirme levhası, satış birimi gibi kentsel donatı elemanları tasarlayabilecekleri varsayımından yola çıkılmıştır. Böylelikle çalışma, kentsel tasarım problemlerinin çözümünü kentsel donatı elemanları ile sağlama adına önem arz etmektedir. Literatürde Amasya kenti için bu detayda yapılmış herhangi bir çalışma ile karşılaşılmamış olup, çalışmanın bundan sonra yapılacak olan çalışmalara referans olacağı düşünülmektedir.

3. MATERYAL VE METOD (MATERIAL AND METHOD)

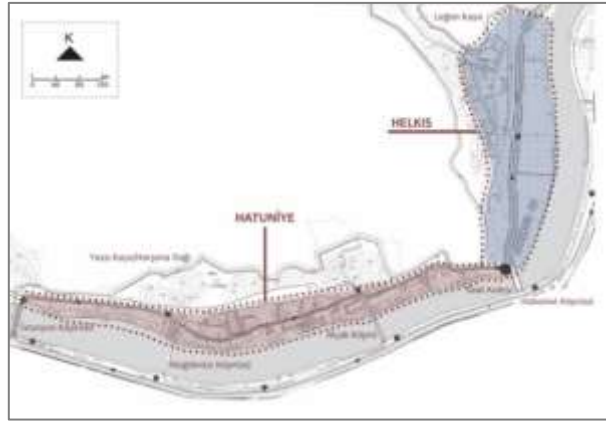
Bu çalışmada, Amasya ili Merkez ilçe sınırları içerisinde İstasyon Köprüsü ile Kuç Köprüsü arasında yer alan ve Yeşilirmak Nehri boyunca yaklaşık 2km uzunluğunda olan Hatuniye Mahallesi ile Nergis (Helkıs) Mahallesi çalışma alanı olarak seçilmiştir (Şekil 1). Bu alanın seçilmesinin nedeni ise; Hatuniye Mahallesi ile Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlerinden dolayı Amasya kentinin önemli turizm koridorlarından birisini oluşturmasıdır. Ayrıca, kültürel peyzaj bileşeni olan Amasya Kalesi bu alan sınırları içerisinde yer aldığından dolayı çalışma alanı arkeolojik ve doğal sit alanı özelliğine de sahiptir. Kentte yer alan diğer turizm koridorları, arkeolojik ve doğal sit alanı özelliğine sahip olmadığı ve öğrencilerin tarihi kent dokusuyla uyumlu, kullanıcıların ihtiyacını karşılayan kentsel donatı elemanı tasarım önerisi getirmelerini istediğimiz için çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Şekil 1. Çalışma alanı
(Figure 1. Study area)

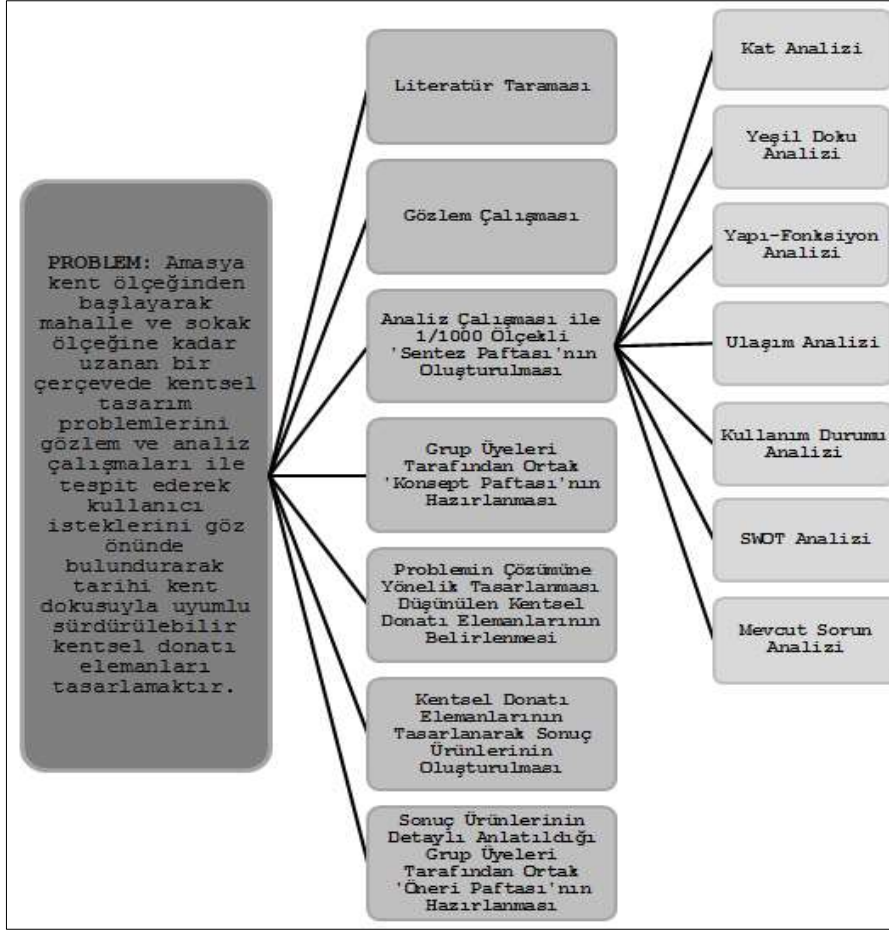
Çalışmanın amacına bağlı olarak; Amasya ili Merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan Hatuniye Mahallesi ve Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin tarihi özellikleri ile mimari yapısı hakkında literatür

taraması yapılmış, Amasya Belediyesi, Koruma Amaçlı İmar Planı ile Kültür varlıklarının koruma kurulu arşivleri incelenerek veri toplanmıştır. Elde edilen veriler ve yerinde gerçekleştirilen gözlemler doğrultusunda; alandaki mevcut sorunlar ve alanda gerçekleştirilen etkinlikler tespit edilmiş olup kat analizi, yeşil doku analizi, yapı-fonksiyon analizi, ulaşım analizi, kullanım durumu analizi ile SWOT analizi gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler tarafından analiz çalışmalarının daha kısa sürede yapılabilmesi için alan kendi içerisinde 5 alt bölgeye ayrılmıştır. 1. bölge İstasyon Köprüsü ile Mağdenüs Yaya Köprüsü arasını (Hatuniye Mahallesi), 2. bölge Mağdenüs Yaya Köprüsü ile Alçak Köprü arasını (Hatuniye Mahallesi), 3. bölge Alçak Köprü ile Hükümet Köprüsü arasını (Hatuniye Mahallesi), 4. bölge Hükümet Köprüsü ile Kunç Köprü arasını Nergis (Helkıs) Mahallesi, 5. bölge de Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin diğer kısmını oluşturmaktadır (Şekil 2). 5 alt bölgeye ayrılarak grup üyeleri tarafından ortak gerçekleştirilen analiz çalışmaları daha sonra bir araya getirilerek 1/1000 ölçeğinde her bir analiz için sentez paftası elde edilmiştir.

Şekil 2. Çalışma alanı sınırları
(Figure 2. Study area boundaries)

Yapılan analizler doğrultusunda çalışma alanı sınırları içerisindeki 11 sorunlu bölge belirlenmiştir. Öğrenciler minimum 2 maksimum 5 kişi olacak şekilde gruplara ayrılarak toplamda 10 grup şeklinde kullanıcıların ihtiyaç programını oluşturmuş ve her bir grup sorunun çözümüne yönelik konsept belirleyerek tarihi sokak dokusuyla uyumlu 1/50, 1/20 ölçeğinde oturma birimi, satış birimleri, aydınlatma elamanı, çöp kutusu, bilgilendirme panosu, yönlendirme levhası gibi kentsel donatı elemanları tasarım önerileri getirmişlerdir. Çalışmada izlenen kentsel donatı tasarım süreci Şekil 3'te özetlenmiştir:

Şekil 3. Çalışmada izlenen kentsel donatı tasarım süreci
(Figure 3. Urban furniture design process followed in the study)

4. BULGULAR (FINDINGS)

4.1. Literatür Taramasına Ait Bulgular (Findings of the Literature Review)

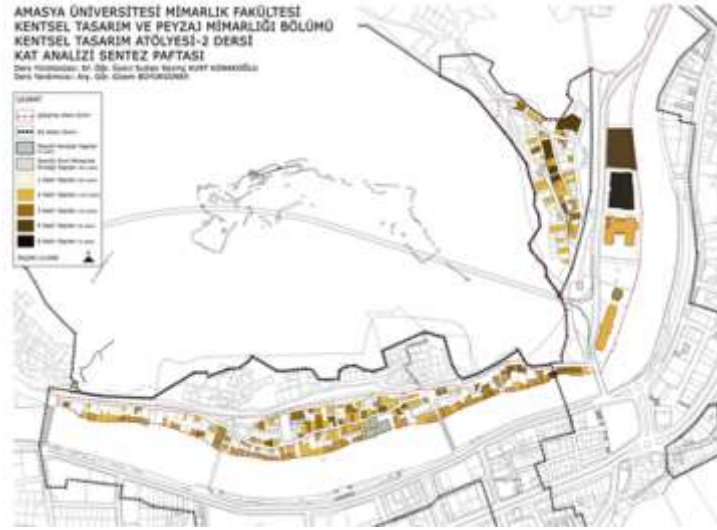
Amasya ili Merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan Hatuniye Mahallesi ve Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin tarihi özellikleri ve mimari yapısı hakkında literatür taraması yapılmış, Amasya Belediyesi, Koruma Amaçlı İmar Planı ile Kültür varlıklarının koruma kurulu arşivleri incelenerek veri toplanmıştır. Çalışmanın problemi ve varsayımından yola çıkılarak kentsel donatı elemanlarında bulunması gereken özellikler, kentsel donatı elemanlarının işlevleri, kullanım türleri ve tasarlanması süreci ile ilgili yerli ve yabancı makaleler incelenmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, kentsel alanlar arasındaki bağlantıyı ve uyumu sağlayan oturma birimleri, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, bilgilendirme panoları, yönlendirme levhaları, zemin kaplamaları, satış birimleri, oyun alanı elemanları, üst örtü elemanları, su öğeleri (çeşme) ve diğer öğelerin (saksı, rüzgârgülü vb.) tasarlanmasına karar verilmiştir.

4.2. Gözlem Çalışmasına Ait Bulgular (Findings of the Observation Study)

Farklı gün ve saatlerde gerçekleştirilen yerinde gözlemler doğrultusunda alanda yapılabilecek etkinlikler; yürüme, koşma, fotoğraf çekme, yeme-içme, oturma, sohbet etme, hediyelik eşya satın alma, gözlem yapma, dinlenme, müzik dinleme, bisiklet sürme, kitap okuma, konaklama olarak belirlenmiştir.

4.3. Analiz Çalışması ile 1/1000 Ölçekli 'Sentez Paftası'nın Oluşturulmasına Ait Bulgular (Findings of Creating the 1/1000-scale Synthesis Sheet with Analytical Study)

Çalışma alanı sınırları dâhilinde alanın kat analizi, yeşil doku analizi, yapı-fonksiyon analizi, ulaşım analizi, kullanım durumu analizi, SWOT analizi ile mevcut sorun analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler çalışmalarından kat analizi, yeşil doku analizi, yapı-fonksiyon analizi, ulaşım analizi, kullanım durumu analizine ait 1/1000 ölçeğinde grup üyeleri tarafından ortak Sentez Paftası oluşturulmuştur. Çalışma alanı sit alanı sınırları içerisinde yer almakta ve 4 adet Tescilli Anıtsal Yapı ile 83 adet Tescilli Sivil Mimarlık Örneği Yapı alan içerisinde bulunmaktadır. Kat analizine göre; çalışma alanı sınırları içerisinde 82 adet "1 Katlı Yapı", 139 adet "2 Katlı Yapı", 35 adet "3 Katlı Yapı", 8 adet "4 Katlı Yapı" ve 2 adet "6 Katlı Yapı" yer almaktadır. Hatuniye ve Nergis (Helkıs) Mahallelerinde genel olarak 2 katlı yapıların hâkim olduğu görülmektedir (Şekil 4). Çalışma alanının genelinde çoğunlukla 2 katlı yapılar mevcutken, en yüksek kat sayısının 6, en düşük kat sayısının ise 1 olduğu görülmektedir. Bu durum sokak dokusuna uyum sağlaması açısından silüeti olumsuz etkilemektedir. Yapıların kat sayısı arttıkça yayanın algısı zayıflamaktadır.

Şekil 4. Çalışma alanına ait kat analizi
(Figure 4. Floor analysis of the work area)

Yeşil doku analizine göre; çalışma alanında yeşil dokunun sürekliliğinin bulunmadığı, küçük lekeler halinde yer aldığı görülmektedir (Şekil 5). Hatuniye Mahallesi ve Nergis (Helkıs) Mahallesi'nde dar sokak dokusunun bulunması, Nergis (Helkıs) Mahallesi'nde de kaldırımların dar olmasından dolayı çalışma alanı içerisinde yol kenarlarında bitkilendirme tasarımına rastlanılmamıştır. Her iki mahallede de geleneksel konutların bahçelerinde aktif yeşil alan kullanımı tespit edilmiştir.

Şekil 5. Çalışma alanına ait yeşil doku analizi
(Figure 5. Green texture analysis of the study area)

Yapı-fonksiyon analizine göre; çalışma alanının mimari dokusunu daha çok konut, konut ve ticaretin birlikte olduğu karma kullanımlı yapılar oluşturmaktadır. Yapı fonksiyonlarının Hatuniye Mahallesi'nde daha çok butik otel, Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin Hükümet Köprüsü ile Kunç Köprü arasında kamusal yapı, Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin diğer kısmında ise konut şeklinde olduğu görülmektedir (Şekil 6).

Şekil 6. Çalışma alanına ait yapı-fonksiyon analizi
(Figure 6. Structure-function analysis of the study area)

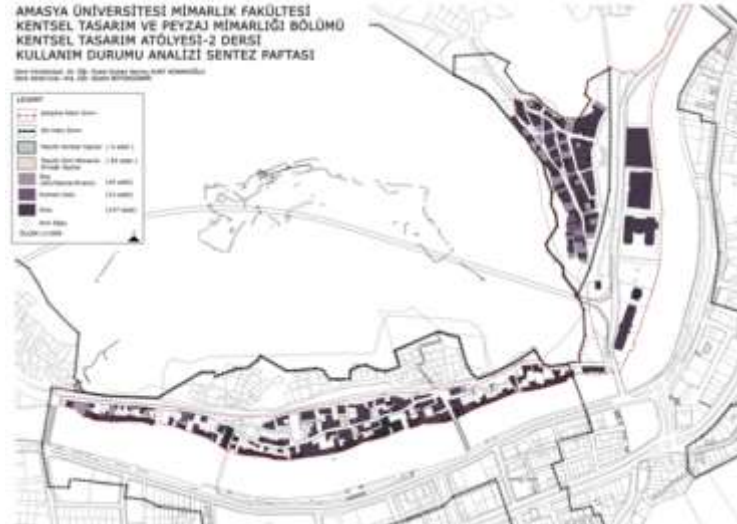
Ulaşım analizine göre; Hatuniye Mahallesi ile Nergis (Helkıs) Mahallesi Amasya kenti için önemli turizm koridorlarından birisini oluşturmaktadır. Bu alan Yeşilirmak Nehri ile Harşena Dağı arasında sıkışıp kalan tampon bölge konumundadır. Alan, motorlu araç ve yaya sirkülasyonu açısından oldukça yoğun kullanıma sahiptir ve İstasyon Köprüsü, Mağdenüs Köprüsü, Alçak Köprü, Hükümet Köprüsü bağlantıları ile de kent merkezine kolay erişim sağlamaktadır (Şekil 7). Mağdenüs Köprüsü ile Alçak Köprü'nün sadece yaya erişimi bulunmaktadır. Hatuniye Mahallesi saat 21.00-09.00 saatleri arasında motorlu araç kullanımına kapalıdır. Nergis (Helkıs) Mahallesi'nde girişi bulunan Ferhat Tüneli, bu alanda bir araç ve yaya yoğunluğu oluşturmaktadır.

Bununla birlikte 1950'li yıllarda Nergis (Helkıs) Mahallesi'nde yapılmış olan demiryolu günümüzde de kullanılmaktadır ve mahalleye giriş tanımsız alt geçitle sağlanmaktadır. Demiryolu Hatuniye Mahallesi'nde de devam etmekte, tarihi sokak dokusunun çerperinde yer almaktadır.

Şekil 7. Çalışma alanına ait ulaşım analizi
(Figure 7. Transportation analysis of the study area)

Kullanım durumu analizine göre; çalışma alanında kent halkı tarafından aktif olarak kullanılan alanlar dolu, kullanılmayan ya da kiralık/satılık olarak yer alan alanlar boş (atıl/kiralık/satılık) alan, bir katı ya da bir bölümü kullanılan alanlar ise kısmen dolu olarak tanımlanmıştır. Alan içerisinde 44 adet "Boş Alan", 14 adet "Kısmen Dolu", 147 adet "Dolu Alan" yer aldığı, boş alanların az olduğu görülmektedir (Şekil 8).

Şekil 8. Çalışma alanına ait kullanım durumu analizi
(Figure 8. Use Case situation analysis of the study area)

GZFT analizine göre, çalışma alanının yönleri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma alanına ait GZFT analizi
(Table 1. SWOT analysis of the study area)

Güçlü Yönler	<ul style="list-style-type: none">• Yeşilirmak Nehri'ne yakın olması• Tarihi dokuya sahip olması• Alan içerisinde yeme-içme alanları ile konaklama birimlerinin olması• Farklı medeniyetlere ait izler taşıdığı için turistler tarafından ziyaret ediliyor olması• Amasya kenti için ulaşım açısından önemli İstasyon Köprüsü, Hükümet Köprüsü, Kunç Köprüsü ile Ferhat Tüneli bağlantılarına sahip olması
Zayıf Yönler	<ul style="list-style-type: none">• Alan içerisinde yer alan zemin kaplama malzemesinin, aydınlatma elemanlarının, çöp kutularının, bina ve yönlendirici tabelaların tarihi dokuya uygun olmaması• Nitelikli yeşil alana sahip olmaması• Dar sokak dokusuna sahip olması• Otoparkın yetersiz olması• Araç ve yaya yoğunluğundan dolayı gürültünün fazla olması• Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin turistler tarafından ziyaret edilmemesi• Yeşilirmak Nehri'nden dolayı kötü kokuya sahip olması
Fırsatlar	<ul style="list-style-type: none">• Kent merkezine yakın olması• Kent için önemli turizm koridorlarından birisi olması• Demiryolunun bulunması
Tehditler	<ul style="list-style-type: none">• Kentin 1. derece deprem kuşağında yer alıyor olması• Motorlu araçların tarihi dokuya zarar vermesi• Akşam saatlerinde alandaki güvenliğin kontrol edilemiyor olması

Alandaki mevcut sorun analizine göre; oturma birimleri, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, bilgilendirme panoları, yönlendirme levhaları, zemin kaplamaları, hediyelik eşya satan satış birimleri, oyun alanı elemanları, üst örtü elemanları gibi kentsel donatı elemanlarının tarihi sokak dokusuyla uyumlu olmadığı, çalışma alanında nitelikli yeşil alanların bulunmadığı, otopark olarak kullanılan alanların yetersiz olduğu, alanın Amasya kentinin önemli turizm koridorlarından birisi olmasına rağmen çalışma alanı sınırları içerisinde turizm bilgi merkezinin olmadığı tespit edilmiştir (Şekil 9, Tablo 2). Zemin kaplamaları, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, yönlendirme levhaları, nitelikli yeşil alanların olmaması, mahalle girişlerini vurgulayan etkinin bulunmaması her iki mahallede de görülen ortak sorunlardır.

Şekil 9. Çalışma alanı içerisinde belirlenen 11 sorunlu bölge
(Figure 9. Current problem analysis of the study area)

Tablo 2. Çalışma alanı sınırları içerisinde belirlenen 11 bölgenin
mevcut sorun analizi
(Table 2. Current problem analysis of 11 regions determined within the
boundaries of the study area)

Bölge No	1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge	7. Bölge	8. Bölge	9. Bölge	10. Bölge	11. Bölge
Bölgenin Yer Aldığı Mahalle											
Hatuniye Mahallesi	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
Nergis (Helkıs) Mahallesi								X	X	X	
Mevcut Sorunlar											
Etkili Bir Girişe Sahip Olmaması	X						X		X		
Zemin Kaplama Malzemesinin Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Aydınlatma Elemanlarının Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Çöp Kutularının Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Bina İşlevleri ve Kat Yüksekliğinin Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması	X				X	X					X
Yönlendirici Tabelaların Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Oturma Birimlerinin Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması					X		X		X	X	X
Çocuk Oyun Alanının Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması					X					X	
Hediyelik Eşya Satan Stantların Tarihi Dokuyla Uyumlu Olmaması						X					
Nitelikli Yeşil Alana Sahip Olmaması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Dar Sokak Dokusuna Sahip Olması	X	X	X	X	X	X	X	X			X
Turizm Bilgi Merkezi/Danışmanın Olmaması							X				
Boş (Atıl/Kiralık/Satılık) Alan Olarak Kullanılması		X		X							X
Otopark Olarak Kullanılan Alanın İhtiyacı Karşılıyor Olması			X	X							
Araç ve Yaya Yoğunluğundan Dolayı Gürültünün Fazla Olması						X	X	X			
Üst Örtü Elemanına Sahip Olmaması				X	X	X					

4.4. Grup Üyeleri Tarafından Ortak 'Konsept Paftası'nın Hazırlanmasına Ait Bulgular (Findings of the Preparation of the Common Concept Sheet by the Group Members)

Analiz ve sentez çalışmalarından elde edilen veriler ışığında her bir grup çalıştığı sorunlu bölgeler için (Tablo 3) ihtiyaç programı oluşturmuş ve problemin çözümüne yönelik konsept belirlemiştir. Grup üyeleri kentsel donatı elemanlarını tasarlarlarken ilham alacakları örnek ve bilgilerden oluşan ortak 'Konsept Paftası' hazırlamıştır (Şekil 10).

1. Grup Konsept: Tarihi Yansıtmak

2. Grup Konsept: Renkli "Nergis"

3. Grup Konsept: Ekomodern Koridor

4. Grup Konsept: Tarihe Doku'n

5. Grup Konsept: Yeniden Doğuş

6. Grup Konsept: Tarihin Yansıması

7. Grup Konsept: Sakinlik

8. Grup Konsept: Tarihe-Yeşil Dokunuş

9. Grup Konsept: Yeniden Canlandırma

10. Grup Konsept: Çağdaşlık

Şekil 10. Öğrencilerin hazırlamış oldukları konsept paftaları
(Figure 10. Concept sheets prepared by students)

Tablo 3. Her bir grubun çalıştığı sorunlu bölge
(Table 3. Problematic region in which each of a group work)

Grup No	1.Grup	2.Grup	3.Grup	4.Grup	5.Grup	6.Grup	7.Grup	8.Grup	9.Grup	10.Grup
Sorunlu Bölge No										
1. Bölge					X			X		
2. Bölge					X	X		X		
3. Bölge					X	X				
4. Bölge										X
5. Bölge							X			X
6. Bölge	X									
7. Bölge	X		X							
8. Bölge			X	X						
9. Bölge		X		X					X	
10. Bölge		X							X	
11. Bölge	X									

4.5. Problemin Çözümüne Yönelik Tasarlanması Düşünülen Kentsel Donatı Elemanlarının Belirlenmesine Ait Bulgular (Findings Regarding the Determination of Urban Furniture Elements to be Designed For the Solution of the Problem)

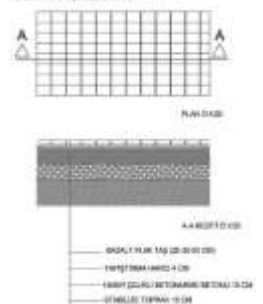
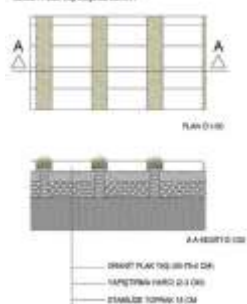
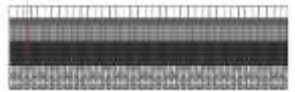

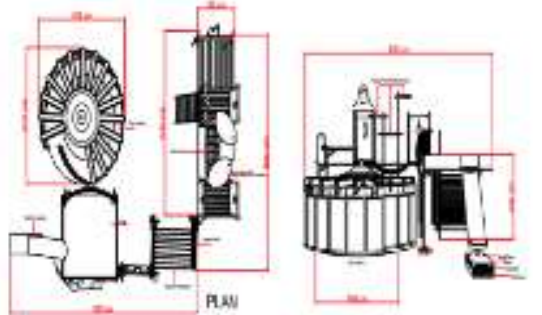
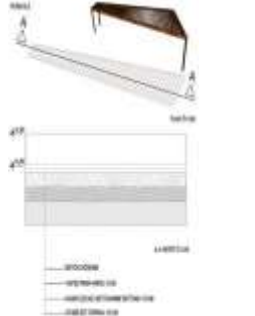

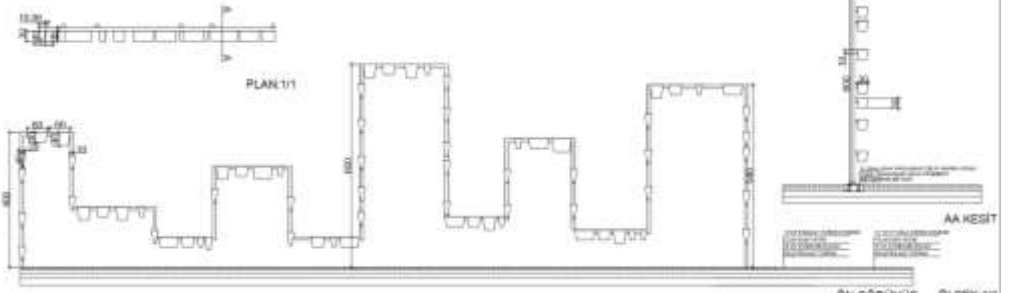
Her bir grup Tablo 2’de belirtilen mevcut sorun analizi ve Şekil 9’da belirtilen konseptleri dâhilinde çalıştığı sorunlu bölge ya da bölgelerin ihtiyacına yönelik Tablo 4’te belirtilen kentsel donatı elemanlarını tasarlamayı düşünmüştür. Bu doğrultuda, her bir grup önce eskiz çalışması yaparak kentsel donatı elemanlarının ön tasarımını ortaya koymuştur.

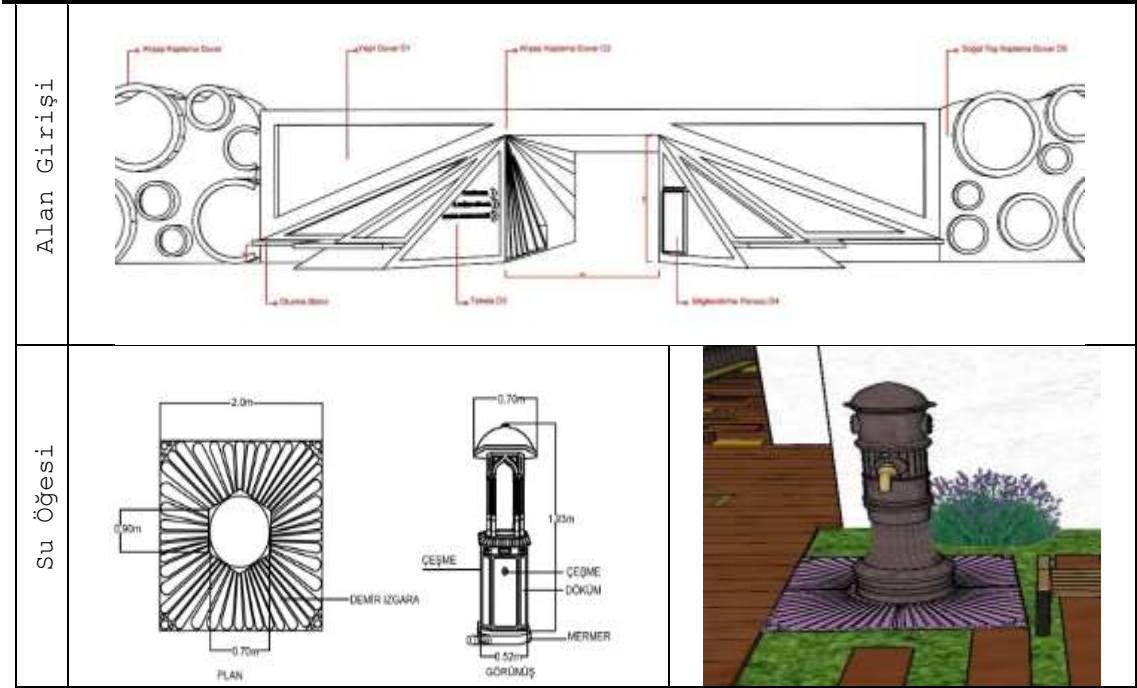
Tablo 4. Gruplar tarafından tasarlanması düşünülen kentsel donatı elemanları
(Table 4. Urban furniture elements considered to be designed by groups)

Grup No	1.Grup	2.Grup	3.Grup	4.Grup	5.Grup	6.Grup	7.Grup	8.Grup	9.Grup	10.Grup
Oturma Birimi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Aydınlatma Elemanı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Çöp Kutusu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Bilgilendirme Panosu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Yönlendirme Levhası	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Zemin Kaplaması	X	X	X		X	X	X	X	X	
Otopark					X			X		
Bisiklet Park Yeri					X					X
Satış Birimi (Stant vb.)	X									
Oyun Alanı Elemanı		X	X				X	X	X	
Üst Örtü Elemanı (Gölgelik, Pergola vb.)		X			X			X	X	X
Duvar Cephesi	X				X					
Alan Girişi		X			X			X	X	
Su Öğesi (Çeşme vb.)						X				
Diğer Öğeler (Saksı, Rüzgârgülü vb.)					X		X			

4.6. Kentsel Donatı Elemanlarının Tasarlanarak Sonuç Ürünlerinin Oluşturulmasına Ait Bulgular (Findings Regarding Designing Urban Furniture Elements and Creating Final Products)

Her bir grup çalıştığı sorunlu bölge ya da bölgelerin ihtiyacına yönelik konsepti ve tarihi sokak dokusuyla uyumlu olarak tasarlamayı

Yönlendirme Levhası			
Zemin Kaplamaları			<p>10x10x10 Küp Taş Döşeme Kum - 5 cm Hassır Çelikli Beton - 15 cm Stabilize - 20cm Sıkıştırılmış Zemin</p>
Oyun Alanı Elemanı			
Üst Örtü Elemanı			
Duvar Cephesi			

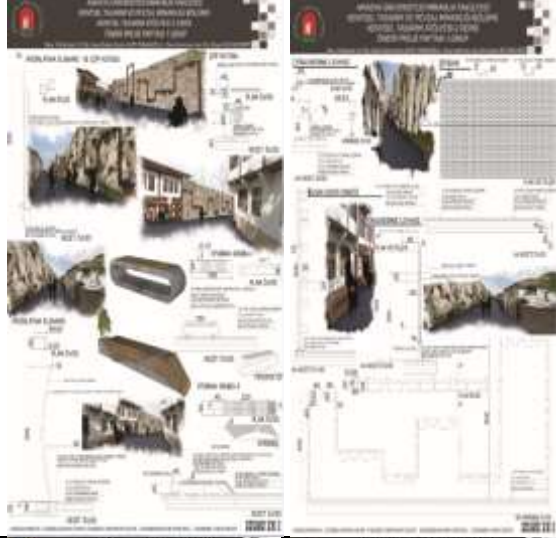

Şekil 11. Gruplar tarafından tasarlanan bazı kentsel donatı elemanları
(Figure 11. Some urban furniture elements designed by groups)

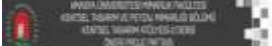
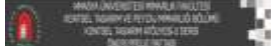

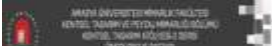
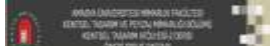

4.7. Sonuç Ürünlerinin Detaylı Anlatıldığı Grup Üyeleri Tarafından Ortak 'Öneri Paftası'nın Hazırlanmasına Ait Bulgular (Findings Regarding the Preparation of the Proposal Sheet by the Group Members where the Final Products are Explained in Detail)

Her bir grup çalıştığı sorunlu bölge ya da bölgelerin ihtiyacına yönelik konsepti ve tarihi sokak dokusuyla uyumlu olarak tasarladığı kentsel donatı elemanlarını detaylı olarak anlattığı 2 adet öneri paftası oluşturmuştur. 2 adet öneri paftasında konsept kısaca anlatılmakta olup kentsel donatı elemanlarının Autocad programında çizilmiş plan-kesit-görünüş anlatımları ve ölçülendirmesi, 3 boyutlu modellemesi, kullanılan malzemelerin isimleri, Autocad programında 1/1000 ölçekli vaziyet planı üzerine yerleştirilmiş hali yer almaktadır (Tablo 5). Grup 1'in konsepti Tarihi Yansıtmak olduğu için tasarlamış oldukları kentsel donatı elemanlarında çoğunlukla ahşap ve metal malzemeyi, Grup 2'nin konsepti 'Renkli Nergis' olduğu için tarihi dokuya uyum sağlaması açısından çoğunlukla ahşap malzemeyi ve metal-renkli aydınlatma birimlerini, Grup 3'ün konsepti Ekomodern Koridor olduğu için ekolojiyi yansıtmayı açısından ahşap malzemeyi modernini yansıtmayı açısından solar enerji sistemlerini, Grup 4'ün konsepti Tarihe Doku'n olduğu için eski görünümü yansıtmayı adına ferforje malzemeyi, Grup 5'in konsepti 'Yeniden Doğuş' olduğu için hem tarihi yansıtmayı hem de günümüz koşullarına uyum sağlaması açısından ferforje ve ahşap malzemenin birlikte kullanılmasını, Grup 6'nın konsepti Tarihin Yansıması olduğu için ahşap malzemeyi, Grup 7'nin konsepti Sakinlik olduğu için konsepti yansıtmayı adına doğa dostu ahşap malzemeyi, Grup 8'in konsepti 'Tarihe-Yeşil Dokunuş' olduğu için ahşap malzeme ile bitkilerin birlikte kullanılmasını, Grup 9'un konsepti 'Yeniden Canlandırma' olduğu için geçmiş ve günümüz kullanımlarını harmanlayarak ahşap, metal ve plastik malzemenin birlikte kullanılmasını, Grup 10'un konsepti "Çağdaşlık" olduğu için günümüz yaşam koşullarına uyum sağlaması adına çoğunlukla metal malzemenin kullanılmasını tercih etmiştir. Öğrencilerin tasarlamış oldukları

kentsel donatı elemanlarına göre tercih etmiş oldukları malzemeler Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin hazırlamış oldukları öneri paftaları
(Table 5. Proposal sheets prepared by students)

Grup	Konsept	Tarihi Yansıtmak	
Grup 1	Konsept	Tarihi Yansıtmak	
	6., 7. ve 11. Bölge İçin Tasarlanan Kentsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Metal Aydınlatma Elemanı Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Metal Bilgilendirme Panosu Metal Yönlendirme Levhası Ahşap Satış Birimi Doğal Taş Kaplama Duvar Cephesi Zeminde Bazalt Parke Ve Tuğla Parke Döşeme	
Grup 2	Konsept	Renkli 'Nergis'	
	9. ve 10. Bölge İçin Tasarlanan Kentsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Metal Ve Renkli Aydınlatma Birimi Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Ahşap Bilgilendirme Panosu Ahşap Yönlendirme Levhası Ahşap Üst Örtü Elemanı Ahşap Oyun Alanı Elemanı Ahşap Ve Doğal Taş Kaplama Duvar Cephesi Alan Girişi Zeminde Doğal Taş Ve Küp Taş Döşeme	
Grup 3	Konsept	Ekomodern Koridor	
	7. ve 8. Bölge İçin Tasarlanan Kentsel Donatı Elemanları:	Ahşap Oturma Birimi Solar Aydınlatma Birimi Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Solar Bilgilendirme Panosu Solar Yönlendirme Levhası Solar Oyun Alanı Elemanı Zeminde Kilit Beton Parke Ve Küp Taş Döşeme	

Grup 4	Konsept	Tarihe Doku'n		
	8. Ve 9. Bölge İçin Tasarlanan Kenttsel Donatı Elemanları	Ferforje Ayaklı Ahşap Oturma Birimi Ferforje Aydınlatma Birimi Ferforje Çöp Kutusu Ferforje Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Ferforje Bilgilendirme Panosu Ferforje Yönlendirme Levhası Zeminde Küp Taş Döşeme		
Grup 5	Konsept	Yeniden Doğuş		
	1., 2. Ve 3. Bölge İçin Tasarlanan Kenttsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Ferforje Aydınlatma Birimi Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Ferforje Bilgilendirme Panosu Ferforje Yönlendirme Levhası Doğal Taş Kaplama Duvar Cephesi Ahşap Üst Örtü Elemanı Alan Girişi Otopark Metal Bisiklet Park Yeri Diğer Öğe (Ahşap Saksı) Zeminde Bazalt Plak Taş Ve Granit Taş Döşeme		
Grup 6	Konsept	Tarihin Yansıması		
	2. Ve 3. Bölge İçin Tasarlanan Kenttsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Zeminde Aydınlatma Birimi Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Ahşap Bilgilendirme Panosu Ahşap Yönlendirme Levhası Su Ögesi (Döküm Çeşme) Zeminde Ahşap Döşeme		

Grup 7	Konsept	Sakinlik	
	5. Bölge İçin Tasarlanan Kenttsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Ahşap Aydınlatma Birimi Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Ahşap Bilgilendirme Levhası Ahşap Yönlendirme Panosu Ahşap Oyun Alanı Elemanı Diğer Öğe (Ahşap Rüzgârgülü) Zeminde Kilit Beton Parke Ve Bazalt Plak Taş Döşeme, Çocuk Oyun Alanında Kauçuk Döşeme	
Grup 8	Konsept	Tarihe-Yeşil Dokunuş	
	1. Ve 2. Bölge İçin Tasarlanan Kenttsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Aydınlatma Birimi Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Ahşap Bilgilendirme Panosu Ahşap Yönlendirme Levhası Kırılmaz Pvc Cam Üst Örtü Elemanı Alan Girişi Otopark Zeminde Andezit Plak Döşeme	
Grup 9	Konsept	Yeniden Canlandırma	
	9. Ve 10. Bölge İçin Tasarlanan Kenttsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Metal Aydınlatma Birimi Ahşap Kaplama Çöp Kutusu Ahşap Bilgilendirme Panosu Ahşap Yönlendirme Levhası Plastik Oyun Alanı Elemanı Ahşap Üst Örtü Elemanı Alan Girişi Zeminde Granit Küp Taş, Beton Taş Ve Beton Tuğla Döşeme	

	Konsept	Çağdaşlık	
Grup 10	4. ve 5. Bölge İçin Tasarlanan Kentsel Donatı Elemanları	Ahşap Oturma Birimi Metal Aydınlatma Birimi Alüminyum Çerçevesi Çöp Kutusu Metal Ahşap Kaplama Bilgilendirme Panosu Metal Ahşap Kaplama Yönlendirme Levhası Metal Bisiklet Park Yeri Ahşap Üst Örtü Elemanı Zeminde Ahşap Döşeme	

5. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Sanayi devrimi sonrasında teknolojinin gelişmesine bağlı olarak kentlerin yapısı tümüyle değişerek kırdan kente hızlı nüfus artışı olmuştur. Kentlerde nüfusun kısa sürede hızlı bir şekilde artması; kentlerin plansız ve altyapıdan yoksun bir şekilde büyümesine, yeni ulaşım araçlarının ortaya çıkmasına dolayısıyla yeni yolların yapılmasına, kent merkezlerinde yer alan tarihi dokunun bozulmasına, kent insanının sosyal ve ekonomik koşullarının kötüleşmesine, barınma ihtiyacını karşılamak için doğal peyzaj dokusunun bozularak doğa ile uyumlu olmayan kültürel peyzajların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Dünyada yaşanan bu gelişmeler dâhilinde Amasya kenti de 1950'li yıllarda kent nüfusunun artmasıyla beraber tarım alanları yerleşim alanlarına dönüşmüş olup tarihi kent dokusu ve kent kimliği ile uyumlu olmayan görüntüler ortaya çıkmıştır. 1980 yılı sonrasında da kent merkezindeki tarihi dokunun korunması ile birlikte tarım alanları imara açılarak kent kimliğini bozan yıkımlara gidilmiştir [10, 20 ve 25].

Bu çalışmada, Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında ders yürütücüsü ve ders yardımcısı olarak verdiğimiz KPM304 Kentsel Tasarım Atölyesi-2 dersi kapsamında ders alan 36 öğrencinin Amasya kent ölçeğinden başlayarak mahalle ve sokak ölçeğine kadar uzanan bir çerçevede kentsel tasarım problemlerini tespit ederek kullanıcı isteklerini göz önünde bulundurarak tarihi kent dokusuyla uyumlu kentsel donatı elemanlarını tasarlama süreci ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda; [5, 9, 12, 13, 22, 24 ve 27]'nin yapmış olduğu çalışmalar incelenerek kentsel donatı elemanlarında bulunması gereken özellikler, [4 ve 6]'nın yapmış olduğu çalışmalar incelenerek kentsel donatı elemanlarının kullanım türleri, [9 ve 27]'nin yapmış olduğu çalışmalar incelenerek kentsel alanlar arasında bağlantıyı ve uyumu sağlayan kentsel donatı elemanlarının işlevleri ile [3]'ün yapmış olduğu çalışmalar incelenerek donatı elemanlarının tasarlanması süreci belirlenmiştir.

Çalışmada; öğrenciler literatür taraması, yerinde gözlem çalışması, analiz çalışmaları (kat analizi, yeşil doku analizi, yapı-fonksiyon analizi, ulaşım analizi, kullanım durumu analizi, GZFT analizi, mevcut sorun analizi) ile Amasya kent ölçeğinde kendilerine verilen alan sınırları dâhilinde tasarlayacakları kentsel donatı elemanlarını belirlemiştir. Öğrenciler 5 grup halinde parça parça yaptıkları analiz çalışmalarını bir araya getirerek her bir analiz için 1/1000 ölçekli sentez paftası (kat analizi, yeşil doku analizi, yapı-fonksiyon analizi, ulaşım analizi, kullanım durumu analizi) oluşturmuştur. Yapılan analizler doğrultusunda çalışma alanı sınırları

içerisindeki 11 sorunlu bölge belirlenmiş olup öğrenciler minimum 2 maksimum 5 kişi olacak şekilde gruplara ayrılarak toplamda 10 grup şeklinde kullanıcıların ihtiyaç programını oluşturmuş ve her bir grup sorunun çözümüne yönelik konsept belirleyerek konsept paftası oluşturmuştur. Daha sonra her bir grup çalıştığı sorunlu bölge ya da bölgelerin ihtiyacına yönelik konsepti ve tarihi sokak dokusuyla uyumlu 1/50, 1/20 ölçeğinde oturma birimi, satış birimleri, aydınlatma elemanı, çöp kutusu, bilgilendirme panosu, yönlendirme levhası gibi kentsel donatı elemanları tasarım önerileri getirmiştir. Bu doğrultuda her bir grup tasarladığı kentsel donatı elemanlarının sonuç ürünlerinin detaylı olarak anlatıldığı (Autocad programında çizilmiş plan-kesit-görünüş anlatımları ve ölçülendirmesi, 3 boyutlu modellenmesi, kullanılan malzemelerin isimleri, Autocad programında 1/1000 ölçekli vaziyet planı üzerine yerleştirilmiş hali) 2 adet öneri paftası hazırlamıştır. [7, 14, 18, 19, 21 ve 26]'nın yapmış olduğu çalışmalarda da benzer bir tasarım sürecinin izlendiği görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen literatür taraması, yerinde gözlem çalışması ile analiz çalışmaları sonucunda çalışma alanında 11 sorunlu bölge belirlenmiş olup öğrencilerin çalıştıkları sorunlu bölge ya da bölgelerin ihtiyacına yönelik minimum 1 adet oturma birimi, 1 adet aydınlatma elemanı, 1 adet çöp kutusu, 1 adet bilgilendirme panosu ve 1 adet yönlendirme levhası tasarlamaya karar vermiştir. Bunların haricinde öğrencilerden oluşan her bir grup zemin kaplamaları, üst örtü elemanı (gölgelik, pergola vb.), oyun alanı elemanları, otopark, bisiklet park yeri, duvar cephesi, alan girişi, su ögesi (çeşme vb.) ve diğer öğeler (saksı, rüzgârgülü vb.) gibi başka kentsel donatı elemanları da tasarlamışlardır.

Çalışmada Şekil 8'de belirtilen 11 sorunlu bölgeden;

- 1., 2., 3. bölgeyi oluşturan İstasyon Köprüsü ile Mağdenüs Yaya Köprüsü arası (Hatuniye Mahallesi) için toplamda 6 adet oturma birimi, 4 adet aydınlatma birimi, 4 adet çöp kutusu, 4 adet bilgilendirme panosu, 3 adet yönlendirme levhası, 2 adet üst örtü elemanı, 1 adet duvar cephesi, 2 adet alan girişi, 2 adet otopark, 1 adet bisiklet park yeri, 1 adet su ögesi (çeşme) ve 1 adet diğer öğe (saksı),
- 4., 5., 6., 7., 11. bölgeyi oluşturan Mağdenüs Yaya Köprüsü, Alçak Köprü ile Hükümet Köprüsü arası (Hatuniye Mahallesi) için toplamda 5 adet oturma birimi, 4 adet aydınlatma birimi, 3 adet çöp kutusu, 3 adet bilgilendirme panosu, 3 adet yönlendirme levhası, 1 adet üst örtü elemanı, 1 adet oyun alanı elemanı, 1 adet duvar cephesi, 1 adet satış birimi (stant), 1 adet bisiklet park yeri ve 1 adet diğer öğe (rüzgar gülü),
- 8., 9., 10. bölgeyi oluşturan Hükümet Köprüsü ile Kuşç Köprü arası (Helkıs Mahallesi) ve Nergis (Helkıs) Mahallesi'nin diğer kısmı için toplamda 5 adet oturma birimi, 6 adet aydınlatma birimi, 5 adet çöp kutusu, 5 adet bilgilendirme panosu, 4 adet yönlendirme levhası, 2 adet üst örtü elemanı, 3 adet oyun alanı elemanı, 1 adet duvar cephesi ve 2 adet alan girişi tasarlanmıştır.

Çalışma alanı Hatuniye Mahallesi ve Nergis (Helkıs) Mahallesi şeklinde bir bütün olarak ele alındığında ise toplamda 16 adet oturma birimi, 14 adet aydınlatma birimi, 12 adet çöp kutusu, 12 adet bilgilendirme panosu, 10 adet yönlendirme levhası, 2 adet otopark, 2 adet bisiklet park yeri, 1 adet satış birimi (stant), 4 adet oyun alanı elemanı, 3 adet üst örtü elemanı, 3 adet duvar cephesi, 4 adet

alan girişi, 1 adet su ögesi (çeşme) ve 2 adet diğer öge (saksı, rüzgar gülü) tasarlanmıştır.

Ders yürütücüsü ve ders yardımcısının yönlendirmesiyle dersi alan tüm öğrenci grupları tarafından Amasya kentinin önemli turizm koridorlarından birisini oluşturan Hatuniye Mahallesi ile Nergis (Helkıs) Mahallesi için tasarlanan kentsel donatı elemanlarında çevre dostu, tarihi dokuyla uyumlu ve sürdürülebilir bir malzeme olan ahşabın tercih edildiği, ahşap malzemeye alternatif olarak aydınlatma elemanları, bilgilendirme panosu, yönlendirme levhası, çöp kutusunda metal ya da ferforje demirin tercih edildiği, zemin kaplama malzemesi olarak ta doğal taş, küp taş, bazalt taş, bazalt plak, beton tuğla ve tuğla parke taşın kullanıldığı görülmektedir.

TEŞEKKÜR (ACKNOWLEDGEMENT)

Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında KPM304 Kentsel Tasarım Atölyesi-2 dersini alan ve ders kapsamında emeği geçen tüm öğrencilere teşekkür ederiz.

ÇIKAR ÇATIŞMASI (CONFLICT OF INTEREST)

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

FİNANSAL AÇIKLAMA (FINANCIAL DISCLOSURE)

Yazarlar bu çalışma için herhangi bir mali destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

ETİK STANDARTLAR BEYANI (DECLARATION OF ETHICAL STANDARDS)

Bu makalenin yazarları, bu çalışmada kullanılan materyal ve yöntemlerin etik kurul izni ve/veya yasal-özel izin gerektirmediğini beyan eder.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Akpınar Külekçi, E., (2018). Kent donatı elemanlarında özgün tasarımların peyzaj ergonomisi yaklaşımıyla irdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, 3(2):89-109.
- [2] Aksu, Ö.V., (2012). Kent mobilyaları tasarımında özgün yaklaşımlar. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 2(6):373-386.
- [3] Asatekin, M., (1981). Kent donatım ögeleri ve bütünsel yaklaşım gereği. Mimarlık. 1:18-19.
- [4] Asatekin, M., (2001). Kentin kurumsal kimliği ve kentin donatımında eşgüdüm. I. Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu. İstanbul, Bildiriler Kitabı, ss:57-61.
- [5] Başal, M., Memlük, Y. ve Yılmaz, O., (1993). Peyzaj konstrüksiyonu. Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.
- [6] Bayraktar, N., Tekel, A. ve Ercoşkun, Ö., (2008). Ankara atatürk bulvarı üzerinde yer alan kentsel donatı elemanlarının sınıflandırılması, değerlendirilmesi ve kent kimliği ilişkisi. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 23(1):105-118.
- [7] Bayramoğlu, E. ve Kurdoğlu, B.Ç., (2018). Bisiklet yolu için sürdürülebilir donatı tasarımı süreci: KTÜ Kampüsü örneği. The Journal of Academic Social Science, 6(65):152-163.
- [8] Bulut, Y. and Atabeyoğlu, Ö., (2007). Fountains as urban: furniture in historical urban structure and usage culture: Erzurum city case. Building and Environment, 42(6):2432-2438.

- [9] Bulut, Y., Atabeyoğlu, Ö. ve Yeşil, P., (2008). Erzurum kent merkezi donatı elemanlarının ergonomik özelliklerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi, 14(2):131-138.
- [10] Canik, G., (2014). Amasya tarihi kent merkezinde yer alan pirinççi promenad alanının nehir ve kentle olan ilişkisi üzerine bir değerlendirme. Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi, 10(1):23-36.
- [11] Chiesura, A., (2004). The role of urban parks for the sustainable city. Landscape and Urban Planning, 68(1):129-138.
- [12] Çakır, H.K. ve Özenç, A., (2005). Kentsel dış mekânlarda kullanılan aydınlatma elemanlarının irdelenmesi: Edirne örneği. III. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu. Ankara, Bildiriler Kitabı. ss:45-52.
- [13] Erdođan, E., (2006). Çevre ve kent estetiđi. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 8(9):68-77.
- [14] Ertaş, Ş., (2017). Tarihi çevre içinde kent mobilyaları tasarımına yönelik bir yöntem önerisi: Konya Sille. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8:78-95.
- [15] Ertas, Ş., Kurak Açıcı, F. ve Bekar, M., (2018). Student views on the theme of 'historically narrated urban furniture worksho' and its technological uses in design education. Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education, 14:413-426.
- [16] Güremen, L., (2011). Kent kimliği ve estetiği yönüyle kentsel donatı elemanlarının Amasya kent özelinde araştırılması. e-Journal of New World Sciences Academy, 6(2):254-277.
- [17] Kaplan, H., Bayraktar, N., Tekel, A., Çalgüner, T. ve Yalçınar, Ö., (2003). Kentsel tasarım süreci ve yöntemine ilişkin bir alan çalışması; Çeşme-Dalyan yerleşiminde yeni bir yöntem denemesi. Gazi Üniv. Müh. Mim. Fakültesi Dergisi, 18(2):1-15.
- [18] Kurdoğlu, B.Ç., Bayramoğlu, E. ve Kurt Konakoğlu, S.S., (2018). Kampüslerde yaya ve bisiklet yollarına uygun sürdürülebilir donatı tasarım kriterleri. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 3(2):493-502.
- [19] Kurt Konakoğlu, S.S. ve Kurdoğlu, B.Ç., (2017). Kentsel değişimin Amasya kent kimliği üzerine etkisi. 2. Uluslararası Mühendislik, Mimarlık ve Tasarım Kongresi. Kocaeli, Kongre Özet Kitabı, ss:473-474.
- [20] Kurt Konakoğlu, S.S. ve Kurdoğlu, B.Ç., (2019). Disiplinlerarası atölye çalışması kapsamında sürdürülebilir donatı tasarım süreci. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(63):424-434.
- [21] Kutay Karaçor, E. ve Özdede, S., (2015). Düzce huzurevi müdürlüğü çevre düzenleme projesi ve tasarım süreci. Uluslararası Hakemli Tasarım Mimarlık Dergisi, 7:152-164.
- [22] Kuşkun, P. ve Yılmaz, H., (2003). Erzurum kent bütününde donatı elemanlarının kullanımı üzerine bir araştırma. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 34(4):345-351.
- [23] Sertkaya, İ. ve Çolak, A., (2011). Kent meydanları: Adana 5 Ocak meydanı örneği üzerine bir irdeme. Çukurova Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 26(3):97-106.
- [24] Suher, H., Ocakçı, M. ve Karabay, H., (1996). İstanbul metropolitan kent planlama sürecinde kent kimliği ve kent imgesi. Habitata Doğru İstanbul 2020 Sempozyumu. İstanbul, Bildiriler Kitabı, ss:58.
- [25] Şenol, E., (2014). Amasya kentinin cumhuriyet dönemi mekânsal gelişimi ve tarım alanlarının amaç dışı kullanımı. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 30(7):228-242.

-
- [26] Yerli, Ö. ve Özdede, S., (2017). Bir anıtpark projesinin tasarım süreci. Uluslararası Hakemli Tasarım Mimarlık Dergisi, 10:116-131.
- [27] Yıldızcı, A.C., (2001). Kent mobilyaları kavramı ve İstanbul'daki kent mobilyalarının irdelenmesi. I. Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu. İstanbul, Bildiriler Kitabı, ss:29-34.